

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות
מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת חיי שרה תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
19:04	18:27	* 17:37	י-ם
19:00	18:24	17:34	ת"א
19:01	18:25	17:35	חיפה
19:04	18:27	17:37	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:17

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת היי שרה תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחר" - חומש בראשית

- 1 ..... להתנהל במנוחת הנפש
- פניני אור החיים הקדוש:**
- 3 ..... יסודות האדם
- פרשה למעשה:**
- 6 ..... עדיין רחוק משלמות - עבודת האדם
- 7 ..... המושל ביצרו בכוחו למשול על כל העולם
- 9 ..... מערת המכפלה
- 11 ..... זהירות מהפסד הממון
- 14 ..... כל הון שבעולם עבור קבר משובח
- 16 ..... אברהם מקפיד שהקניה תהא לעין כל
- 18 ..... בגלל שנותן - כספו מתרבה!
- 19 ..... בכוח החרטה למחוק מעשים
- 20 ..... אברהם תיקן את עוון אדם וחווה
- 21 ..... מציאת אשה ליצחק
- 23 ..... אין סומכים על רוח הקודש

להתנהל במנוחת הנפש

ניצב במצבים קשים במיוחד!

כשחלה הרב מטעלז זצ"ל את חוליו האחרון, הגיע לבקרו הרב מקובנה זצ"ל. הם ישבו ודיברו, ותוך כדי כך פנה הרב מטעלז ואמר לרב מקובנה: "כבודו כהן, ועליו לצאת כעת, מכיון שהגסיסה מתחילה".

ואומנם, זמן מה לאחר מכן נפטר לבית עולמו!

נורא נוראות! הוא עצמו גוסס, ויש לו את מנוחת הנפש וישוב הדעת לחשוב מה יש לעשות כעת!

וכעין זה מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן

אויערבך זצוק"ל, ראש ישיבת 'קול תורה', שכאשר אשתו הרבנית ע"ה נפטרה היה זה ביום שבת. במוצאי שבת ירד הרב במעלית לחדר המתים, ובאחת הקומות נכנס איתו למעלית

ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל פני חת (בראשית כג, ג).

שיעור נפלא בכבוד הבריות ובדרך ארץ לימד אותנו אברהם אבינו בפרשה זו. ובכלל, כל חייה של שרה היו פרשה של דרך ארץ, וכמעט שניתן לכתוב על פיהם שולחן ערוך שלם בענייני דרך ארץ.

אברהם אבינו היה אונן, ונקל לשער את גודל צערו באותה שעה שמתו מוטל לפניו. עם כל זאת, בבואו לדבר עם בני חת, דיבר אתם כאילו לא אירע דבר - במנוחת נפש מוחלטת.

הם אינם צריכים לסבול בשל הצער שלו!

אדם גדול מצליח לשלוט ברגשותיו, ולהתנהל במנוחת נפש גם כאשר הוא

"לימוד גדול יש לנו בכך

בבואנו לדבר עם אנשים

רחוקים, שאינם מן החוג

שלנו - כמה דרך ארץ

וכבוד יש לתת להם!"

בני חת אל אברהם, מגלים שהם כיבדוהו מאוד. "נְשִׂיא אֱלֹקִים אַתָּה בְּתוֹכְנוּ" (כג, 1) הם אומרים לו, אך הוא אינו מתגאה כלל, ומתנהג כלפיהם בענווה גדולה.

ללמדנו, כיצד צריך אדם להתנהג בשעה שמכבדים אותו. אדם קטן מתגאה מכל שמץ של כבוד המופנה אליו, אך אדם גדול אינו מאבד את עצמו בשום מצב, וגם כאשר מכבדים אותו הוא שומר על צורת ההנהגה הנאותה.

לימוד גדול יש לנו בכך בבואנו לדבר עם אנשים רחוקים, שאינם מן החוג שלנו - כמה דרך ארץ וכבוד יש לתת להם!

כיום אין ההלכות הללו רק בגדר 'הלכות דרך ארץ', אלא בגדר 'הלכות קידוש ה'!" בפרט בארץ ישראל, שעוקבים ובודקים ברחוב ללא הרף את התנהגותם ונימוסיהם של בני תורה.

תלמיד, שהיה אז אברך טרי, ובישר לרב שלפני שעה קלה ילדה אשתו בן למזל טוב. והרב, כערף עין שינה את מבטו והעלה חיוך רחב על פניו בשל הבשורה המשמחת, התעניין בפרטי הלידה ובירך את הרך הנימול אבי הבן והיולדת. רק מאוחר יותר נודע לאותו אברך ששעה קלה מקודם לכן נפטרה הרבנית.

עוד הלכה בהלכות דרך ארץ למדנו מאברהם אבינו -

"וַיִּקַּם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לְעַם הָאָרֶץ לְבְנֵי חַת" (שם כג, ז). אברהם אבינו מדבר עם גויים פשוטים, ובכל זאת הוא משתחוה לפניהם בתחילת דבריו ובסיום המשא ומתן איתם. התורה מדגישה שהיו 'עם הארץ', כלומר אנשים פשוטים, ובכל זאת היה מכבדם מאוד.

כאשר בודקים את התייחסותם של

יסודות האדם

להבה, המחמם ומרתיח את כל מה שנכנס לתוכו בטרם הוא מפרקו לגורמים העושים את דרכם לכל היעדים הנצרכים. כל חיות האדם תלוי בזה, ולכן הדבר הראשון שהרופאים בודקים הוא: מידת חומו של החולה.

וכן הוא ביחס לכל היסודות האחרים, את כולם ברא ה' בחכמה עליונה: "מָה רָבוּ מַעֲשֵׂי ה' כָּל־מַעֲשֵׂי ה' אֵיךְ (תהלים קד, כד). וכאשר מתבוננים איך ארבעת היסודות האלו משתלבים זה בזה, בתוך גוף האדם, ומביאים לתיפקודו המלא, ניתן לראות - עין בעין ממש - את גדולת בוראנו, יתברך שמו לעד, וכמאמר הכתוב (איוב יט, כו): "וּמַבְשֵׂרֵי אֶחָזָה אֶלֹהִים". ואז, מֵאַלְיָה פורצת הקריאה (ישעיהו מ, כו): "שִׂאוּ

וְתַמְתֶּם שְׂרָה בְּקִרְיַת אֲרָבַע הַיָּם חֲבֵרוֹן בְּאַרְצוֹ פְּנַעַן וַיָּבֵא אֲבָרְהָם לְסִפְדֵּי לְשָׂרָה וְלִבְכַתָּה (בראשית כג, כ).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"רמז הכתוב באומרו ב'קריית ארבע' לומר כי ח"ו לא יתייחס המיתה לצדיקים אלא שקריית ארבע פי' עיר שהיתה בנויה מד' יסודות נפרדה היא ונסעה מהם. ואומרו 'היא חברון' פי' שהגם שמתה היא משפעת בהם בחינת החיבור כי הצדיקים הגם שימותו הגוף אינו מושלל מהחיים כי צדיקים במיתתם קרויים חיים וגו'"

האדם בנוי מארבעה יסודות, ראשי תיבות ארמ"ע: אש, רוח, מים, עפר.

חום הגוף הוא יסוד האש. בתוך גוף האדם קיים חום פנימי, והוא כאש

לרפואת

ר' יוסף בן מרים

מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בָּרָא אֱלֹהִים."

גופה של שרה אמנו ע"ה נקרא "קריית ארבע", משום שְׁשָׁכְנוּ בקרבה אותם ארבעה יסודות. "היא חברון" - בגופה, חיברה שרה את ארבעת היסודות זה לזה, וכשנפטרה, ונשמתה הקדושה עזבה את גופה, נותרו היסודות בלא חיות, וביכו את הסתלקותה של שרה מהם.

בחיי חיותה הם נהנו לשמשה, ולהיות חלק בלתי נפרד מהמצבור הענק של התורה והמצוות שהביאה לעולם. כעת כאב להם ששרה נלקחה מהם והם נותרו בלעדיה.

הצדיקים בהיותם בעולם הזה מהפכים את היסודות החומריים שבבריאה ליסוד רוחני, וזאת על ידי התורה, המצוות והמעשים טובים שהם עושים בעולם הזה.

ממשיך ה"אור החיים" הקדוש: "ואומרו 'היא חברון' - פירוש, שהגם שמתה היא משפעת בהם בחינת החיבור, כי הצדיקים הגם שימותו -

הגוף אינו מושלל מהחיים, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח ע"א), וצא ולמד ממעשה דרב אחאי בר יאשיה (שבת קנב ע"ב)".

כאשר התורה מציינת את מקום פטירתה של שרה אמנו, היא באה לרמוז שהיא בעצם לא מתה, כי המיתה אינה מתייחסת לצדיקים, שהרי "צדיקים במיתתן קרויים חיים".

בגמרא (שבת קנב ע"ב), מסופר שפעם אחת הוצרך רב נחמן לחפור בחצרו. הוא הזמין פועלים לחפור, ולפתע במהלך החפירה שמעו מישהו שצועק עליהם מתוך האדמה, ומפריע להם להמשיך לחפור.

הם באו לרב נחמן וסיפרו לו על כך. בתחילה מן הסתם הוא נטה שלא להאמין להם, אבל לאחר שחזרו וסיפרו לו שאין ביכולתם להמשיך לחפור, הגיע רב נחמן למקום, ושמע את קולו של האיש 'המפריע' להם לחפור.

שאלו רב נחמן: מי אתה? והלה השיב: אני אחאי בר יאשיה, ואני קבור במקום

כי זו גזירת הכתוב.

למדנו מדברי רבותינו, כי צדיקים אף לאחר פטירתם, הם חיים, לעיתים אפילו בפועל, ונאמנים עלינו דברי רבותינו שהם אמת לאמיתתה, וכל המאמין בהם יזכה לקום עם הצדיקים לעתיד לבוא.

ומבאר ה"אור החיים" הקדוש את המשך הפסוק: "בארץ כנען - כי העולם הזה יקרא 'ארץ כנען' (זהר ח"א דף פ ע"א), הוא יצר הרע, ובאמצעות התעצמות כנגדו ישיג האדם להפליא לעשות בקדושה ובהשגה".

רק ישראל יכולים להילחם ביצר הרע, ולכן דווקא אותם הושיב הקב"ה בארץ כנען.

מלחמת היצר היא מלחמה עקובה מדם ורבת מערכות, הנמשכת לכל אורך חיי האדם. אחת האסטרטגיות החשובות במלחמה זו, היא עצם המלחמה: להמשיך ולהיאבק גם לאחר מערכה שהסתיימה בניצחון האויב, רח"ל.

הזה, לכן מנעתי מהחופרים להמשיך לחפור. שאלו רב נחמן: וכי נשאתה שלם בגופך, שאתה מפריע להם להמשיך ולחפור? והרי נאמר בפסוק (קהלת יב, ז): "וַיֵּשֶׁב הָעֶפְרָיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה".

אמר לו רב אחאי: מי שלימדך קהלת, לא לימדך משלי. שם נאמר (יד, ל): "וַיִּרְקַב עֲצָמוֹת קְנָאָה". כל מי שיש בליבו קנאה, עצמותיו מרקיבים, וכל מי שאין בליבו קנאה, אין עצמותיו מרקיבים. ואני, שלא היה בלבי קנאה, נותרתי שלם בגופי.

מישש אותו רב נחמן וראה שיש בו ממש, אמר לו: אם כך, מה אתה עושה באדמה, שוב לביתך. השיב לו רב אחאי: כנראה שגם את דברי הנביא לא למדת, שם נאמר (יחזקאל לו, יג): "וַיִּדְעֶתֶם כִּי אֲנִי ה' בְּפִתְחֵי אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם". היינו, עלינו להמתין עד שהשי"ת יוציא אותנו מקברנו, ועד אז אין לנו רשות לצאת.

אומנם נאמר בתורה (בראשית ג, ט): "כִּי עָפָר אַתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב", אך זה יהיה שעה אחת לפני תחיית המתים,

שרה נפטרה בחברון שבארץ כנען - הרומזת ליצר הרע - ואברהם בא כדי לספור לה ולבכותה, אך מיד לאחר מכן: "וַיָּקָם אַבְרָהָם!" (בראשית כג, ג).

הקב"ה תיקן לנו דרך תשובה, וידו פתוחה לקבל שבים. גם אם החטיאך היצר, יכול אתה לקשור את נשמתך למקור הטוב ולקבל חיות חדשה. "כִּי נִפְלְתִי קָמְתִי כִּי אָשֵׁב בְּחַשְׁךְ ה' אֹר לִי" (מיכה ז, ח).

אדם שיצרו הרע פיתחו והחטיאו, אל לו לומר בליבו: "כאשר אבדתי אבדתי", ולאבד כל תקווה לשינוי. חלילה! הייאוש הזה בדיוק - הוא מטרתו של היצר הרע! יודע הוא כי ברגע שיפילנו לזרועות הייאוש וההשלמה עם החטא - שוב לא יצטרך להילחם בו כלל. כבר יהיה מוכן ומזומן לחטא הבא, חלילה. לכן, גם אם נפל אדם - יאסוף את כל כוחותיו ויקום!

פרשה למעשה

עדיין רחוק משלמות - עבודת האדם

שנה ועשרים שנה ושבע שנים:

המספר מאה עושה רושם של דבר גדול. כשמזכירים אותו, מתעוררת תחושה של ריבוי ושל עוצמה: מאה! והנה, התורה כותבת לנו: "מאה שנה", בלשון יחיד המורה על מיעוט.

גם המספר עשרים מציינ נקודת הישג

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים חַיֵּי שָׂרָה (בראשית כג, א).

התורה מציינת את מספר שנות חייה של שרה אמנו בפירוט רב: מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים.

ראיתי ביאור נפלא המתייחס ללשון שבה נקט הפסוק בכל מספר - מאה

עצמו כקטן, התורה רואה בו אדם גדול, שבע - שנים.

ככל שאדם מקטין את עצמו ומתרחק מן הגאווה, הוא חשוב ומוערך יותר לפני הקב"ה. מי שכל ימיו סבור שיש לו עדיין הרבה מה לעשות וכי הוא רחוק משלמות - שנותיו הן 'שנים', אך אם סבור האדם שכבר הגיע לדרגה גבוהה - מכאן הוא יתחיל רק לרדת.

שרה אמנו, כל חייה לא הרגישה אלא כבת 'שנה'. אפילו כשהיתה בת מאה ועשרים חשה כאילו לא עשתה בעולם אלא שנה אחת. אך בסוף בסוף, כשעזבה את העולם, עזבה אותה כ'שנים' רבות ומלאות מאחוריה, והתורה מציינת את גדלותה בלשון רבים.

מסוימת; הוא חותם את שתי העשרות הראשונות ונתפס גם הוא כמספר גדול.

וגם כאן כותבת לנו התורה: "עשרים שנה", בלשון יחיד.

ואילו במספר שבע, שהוא מספר קטן המציין כמות מועטת ויחידות בודדות - כאן כותבת לנו התורה: "שבע שנים" - בלשון רבים!

מדוע במספרים הגדולים נקטה התורה בלשון יחיד ובמספר הקטן בלשון רבים?

אומר הזוהר הקדוש (דף קכ"ב): "מֵאן דְאִיהוּ זְעִיר אִיהוּ רַב. מֵאן דְאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעִיר" - מי שמחשיב את עצמו כאדם גדול - בעיני התורה הוא קטן ודל, מאה - שנה; אך מי שרואה את

המושל ביצרו בכוחו למשול על כל העולם

"מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא כך אמר הקדוש ברוך הוא: תבוא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (בראשית כג, א).

אמרו חז"ל במדרש (אסתר רבה א ח):

ושבע מדינה, עמדה על כל קוצו של יו"ד וקבעה כי הכל יתנהל כדת וכדין, בצניעות ובטהרה ובדרך ראויה. את העוז הזה - היא קיבלה משרה אמנו, אשר חייתה מאה עשרים ושבע שנים, וכל ימיה היא שלטה על יצרה, ולא יצרה שלט עליה!

אסתר המלכה למדה משרה זקנתה כיצד לחיות בצניעות, בקדושה ובטהרה. כיצד למשול על מאה עשרים ושבע מדינות, מבלי שהן ימשלו בה ויכתיבו ויקבעו את אורח חייה.

"הַבִּיטוּ אֶל אֲבָרְהָם אֲבִיכֶם וְאֶל שָׂרָה תְּחוּלְלָכֶם" (ישעיהו נא, ב). שרה אמנו היא המחוללת הגדולה שחוללה בנו ראת שמים, צניעות, קדושה וטהרה.

שנה, ותמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה".

יש להבין מה הקשר בין העובדה ששרה חיתה מאה עשרים ושבע שנה, לבין מה שאסתר מלכה על מאה עשרים ושבע מדינות?

ניתן לבאר, שכאשר אסתר התמנתה למלכה, מטבע הדברים ביקשו לערוך לכבודה טקס הכתרה מפואר, כמיטב המסורת במדינות פרס ומדי תחת שלטון המלך אחשוורוש. "חור פֶּרְפֶּס וְתִכְלֶת... וְהַשְּׁקוֹת בְּכָלִי זָהָב וְכִלִּים מִכְּלִים שׁוֹנִים... (אסתר א, 1-2)".

בוודאי תכננו להביא לחגיגה מאכלי טריפה, יינות נסך ומופעי תועבה. אך אסתר, המושלת על מאה עשרים

מערת המכפלה

ע"א): "כשנכנס אברהם בתחילה למערה, ראה שם אור, ונזרק לפניו עפר, והתגלו לו שני קברים. בינתיים עלה אדם בדמותו, וראה את אברהם וחיידך".

אדם הראשון, יציר כפיו של בורא עולם, עמד בקברו ואמר לאברהם: 'בני, דע לך כי במאות השנים שהעולם קיים, עשרת הדורות מאדם ועד נח ועשרת הדורות מנח עד אברהם אבינו - כולם היו מורדים בה' ועוזבים את אמונתו, עד שבאת אתה, אברהם העברי, והעמדת את העולם על טעותו, העמדת את העולם על האמונה, כמה אני שמח בך!'

אדם וחווה לא מתו לגמרי, נשארה בהם חיות. "וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים" (בראשית ב, ז), לא ייתכן כי רוח החיים של בורא עולם תמוש מהם, היא נשארה בהם, זרק כלפי העולם מתו.

המשיך אדם הראשון: 'דע לך, בני, שכותב הייתי כעץ יבש בקברי, לא היה מי שיעיר אותי. אמרתי: בשביל מה נבראתי, האם כדי שבניי יעזבו את

וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לִי אֲשֶׁר בְּקִצְהָ שָׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנָה לִי (בראשית כג, ט).

מדוע נתן אברהם אבינו עיניו במערה אשר בקצה שדהו ושילם עליה ממון רב, הלא יכול היה לחפש חלקת אדמה אחרת ולקבלה במחיר מועט בהרבה? על הפסוק "וְאֵל הַבְּקָר רָץ אַבְרָהָם" (בראשית יח, ז) מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לו), שכשבא אברהם לשחוט שלושה עגלים לשלושת אורחיו, שחט שני עגלים, אך השלישי החל לברוח.

ואברהם, על אף היותו חלוש, לאחר ניתוח קשה, התחיל לרוץ אחרי העגל. הוא לא קרא לאחד ממשרתיו, כי "מצוה בו יותר מבשלוcho" (קידושין מא ע"א).

העגל נס לשדה עפרון, עד שנכנס לתוך מערה. נכנס גם אברהם וראה שני קברים, נר דלוק, ושכינה שורה במקום, ונבהל מאוד.

וזה לשון הזוהר הקדוש (בראשית דף קכח

את חלקו במערה מעשו, שהיה הבכור.

כאשר יוסף רצה לעלות לקבור את אביו במערת המכפלה, הוא אמר לבית פרעה: "אָבִי הַשְּׂבִיעִי לְאֹמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר פָּרִיתִי לִי בְּאֶרֶץ פְּנֹנֶן שָׁמָּה תִקְבְּרֵנִי" (בראשית נ, ה).

אומרים רבותינו (שמות רבה לא, יז, הובא ברש"י במקום): "בשעה שמת יצחק, באו יעקב ועשו וחלקו את הכל, אמר יעקב: רשע זה עתיד ליכנס הוא ובניו למערת המכפלה ויהא לו חלק ודירה עם הצדיקים הקבורים בתוכה? מיד עמד ונטל את כל הממון שהיה בידו ועשה אותו כריי" - כרי - לשון ערימה.

יעקב אבינו לקח כל כסף וזהב שצבר במשך עשרים ושתיים שנות עמל בבית לבן, עשה מהם הר - (כרי, ערימה) כפי שאוספים את החיטה לערימות בשדה, ונתנם בעד חלקו של עשו במערה, וכדי לתת תוקף למכירה חתמו הם על שטר מכירה כדן.

ולכאורה קשה: מדוע נצרך יעקב לקנות זאת בסכום כה רב, ולא הקציב

אמונת ה'?! עד שבאת אתה והארת את אמונת ה'. בלעדיך העולם לא יכול היה להתקיים, נטעת את אמונת שמו יתברך בעולם, ולכן בני אני שמח הרבה מאוד'.

וזה לשון הזוהר שם: "אמר לו: הקדוש ברוך הוא הטמין אותי כאן, ומאותו הזמן עד עכשיו נטמנתי כמו דג בחפירה, עד שאתה באת לעולם. עכשיו מכאן ואילך הנה קיום לי ולעולם יש בשבילך".

ועל כן - המשיך אדם הראשון ואמר לאברהם - מקום זה גם לך יהיה, גם לבנך וגם לבן בנך. פה תטמנו, על ידי, במערת המכפלה הקדושה הנקראת על שם ארבעה זוגות, כפולים: אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה יעקב ולאה.

מיד קנה אברהם מקום קדוש זה מעפרון החתי במחיר מלא, כדי לזכות לקבור בו את שרה אשתו ולהיקבר שם אף הוא.

לאחר פטירת יצחק קנה יעקב אבינו

התעלתה המערה יותר, ולאחר קבורת יצחק ורבקה נוספה קדושה רבה, ולכן ערכה וקדושתה עלו מאוד ויעקב ידע כי אין מקום קדוש בעולם כמקום זה, לכן היה מוכן לשלם לעשו עבור המערה הזו סכום גדול של כסף וזהב.

לכך ארבע מאות שקלים כפי שעשה אברהם?

אלא, בזמן אברהם אבינו היו טמונים במערה אדם הראשון וחווה בלבד, וארבע מאות השקלים היו סכום נאות לכך. לאחר שנטמנו בה אברהם ושרה

זהירות מהפסד הממון

להון איש רע עֵינִי - זה עפרון שהכניס עין רע בממונו של צדיק. וְלֹא יָדַע כִּי חָסֵר יְבֹאֲנֹו - שחסרתו התורה וא"ו, הדא הוא דכתיב: 'וישמע אברהם אל עפרון ויִשְׁקַל אברהם לעפרון' - 'עפרון' כתיב חסר וא"ו".

עפרון בגימטריה ארבע מאות, שזו גם הגימטריה של "רע עין".

לפעמים נכנס אדם מכובד לחנות, והמוכר אומר לו: "בשביל כבודו ייקח בחינם, לא צריך לשלם..."

אבל האדם המכובד מתעקש, "לא, אני רוצה לשלם. כמה זה עולה?"

"טוב", עונה המוכר, "בשביל כבודו זה

וַיַּעַן עֶפְרוֹן אֶת אַבְרָהָם לֵאמֹר לוֹ. אֲדֹנָי שְׂמֵעֵנִי אֲרִיז אַרְבַּע מֵאֹת שְׁקָל כֶּסֶף בִּינִי וּבִינָה מִה הִיא (בראשית כג, יד-טו).

עפרון הרשע אמר הרבה ולא עשה אפילו מעט.

שלוש פעמים הזכיר לשון נתנה ומתנה:

"הַשְּׂדֵה נָתַתִּי לָךְ וְהַמְעָרָה אֲשֶׁר בּוֹ לָךְ נָתַתִּי לְעֵינֵי בְנֵי עַמִּי נְתַתִּי לָךְ" (שם, יא), ולבסוף דרש עבור השדה הון עתק, הרבה למעלה משווי.

וכך אמרו רבותינו (בראשית רבה נח, ז. ב"מ פז ע"א): 'נְבֻהָל לַהוֹן אִישׁ רַע עֵינִי וְלֹא יָדַע כִּי חָסֵר יְבֹאֲנֹו' (משלי כח, כב), 'נְבֻהָל

משהו. הוא שואל את המוכר למחירו של החפץ, והמוכר משיב לו: "לכולם המחיר הוא כך, אולם לך, בגלל שאתה צדיק, המחיר יהיה עשרים אחוזים פחות..."

במילים אחרות: יראת השמים שלך שווה לערך של עשרים אחוז מהמחיר האמיתי של החפץ.

אם הקונה אכן יסכים לקנות במחיר המוזל - הריהו כמי שמכר את יראת השמים שלו תמורת כסף...

הסיבה שבכל זאת הדבר מותר היא, משום שהרבה פעמים אם הקונה ילך באמת לחנות אחרת הוא ימצא שהמחיר שם זול יותר מאשר המחיר ששילם בחנות הראשונה לאחר ההנחה...

כשאברהם אבינו בא לרכוש את מערת המכפלה, כבר בפתח דבריו הוא מדגיש: אני לא מוכר את יראת השמים שלי תמורת כסף! אינני מבקש הנחות: "בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְּנֶנָּה לִי", בדיוק כפי שוויה המלא, וכפי שהייתם מוכרים אותה לכל אדם אחר.

עולה רק מאתיים ש"ח".

הולך האיש לחנות השנייה, ורואה שזה עולה מאה ועשרים ש"ח...

'בשביל כבודו'...

זה בדיוק מה שהיה כאן. עפרון החתי אמר לאברהם: "לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה" - קח אותה בחינם.

אך אברהם אבינו השיב: לא, אני רוצה לשלם, אל תעשה לי שום הנחה. כמה עולה השדה? ועפרון אומר: טוב, ארבע מאות שקל כסף תשלם לי.

כל השדות מחירם מוערך בין עשרים לעשרים וחמישה שקל כסף, ואילו עפרון, ב"נדיבות ליבו", לוקח ארבע מאות שקל כסף תמורת שדהו!

אברהם אבינו לא הוכיח את עפרון על המחיר המופקע שדרש ולא אמר לו על כך דבר, אלא "וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאָזְנֵי בְנֵי חֵת" (בראשית כג, טז).

לא אחת קורה שאדם צדיק, ירא שמים, נכנס לחנות ומבקש לקנות

של אלף שקל כסף, ואמר (בראשית כ, טז): "הֲיֵנָה הוּא לָךְ כֶּסֶת עֵינַיִם" - זה פיצוי על הבושה שנגרמה לך.

שרה לא רצתה להשתמש בכסף הזה כלל ועיקר, וגם אברהם לא השתמש בו.

לאחר ששרה נפטרה, אמר אברהם שיהיה הכסף הזה "כסות" לשרה, לכסות אותה בקבר. אברהם אבינו ייעד את כל אלף השקלים לקניית הקבר הטוב ביותר עבור שרה.

עפרון היה אמור לקבל אלף שקלים, אבל מאחר והרשע הזה נתן עיניו בממונו של אברהם אבינו, הפסיד.

אילו היה הולך ביושר, והיה אומר לאברהם, "כמו שאמרתי בתחילה, כמה שתרצה תיתן", הוא היה מקבל אלף שקלים. אבל עכשיו, שאמר "ארבע מאות שקל כסף", יקבל רק

ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר, סכום עצום ומופקע ביותר, דרש עפרון וקיבל, אבל - "וְלֹא יָדַע פִּי חֶסֶד וְיִבְאֶנּוּ". הוא חשב שהרוויח ברדיפת הבצע שלו, אבל האמת היתה שהפסיד הרבה מאוד:

בתחילה נכתב בפסוק "עפרון", עם האות ו' בשמו, אולם לאחר ששקל לו אברהם אבינו את ארבע מאות השקלים שדרש, כתוב "עפרן", בלא ו'.

וכי משנה לעפרון איך כותבים את שמו?

אך האמת היא שאכפת ואכפת... כי הו' הזאת רומזת על הפסד גדול מאוד שהפסיד עפרון מחמת רדיפת הבצע שלו.

רבותינו מבארים, שאחר שלקח אבימלך את שרה, נתן לה סכום ענק

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

ארבע מאות.

אבל מי שהוא "נבהל להון איש רע עין" - הוא מחסיר מעצמו בכך שהוא רודף אחר הממון.

יתרה מזו, ישנם אנשים החושבים, שאם הם נותנים כסף לצדקה, לישיבות וללומדי תורה, יחסר להם מכספם. אבל האמת היא הפוכה. אדם שנותן מכספו לצדקה ולצרכי מצווה - לא רק שלא נחסר לו מכספו, אלא שהוא זוכה לברכה ולהצלחה רבה.

אם כן, כמה חסרו לעפרון ממה שהיה צריך לקבל? שש מאות. האות ו' שנחסרה משמו, רומזת על ו' מאות שקל כסף שהפסיד מחמת רדיפת הבצע וחוסר היושר שלו.

למדנו מכאן עד כמה צריך האדם לדבוק באמת ולא לרדוף אחר הממון. אם ילך בדרך האמת, מה שצריך להגיע - יגיע עד אליו!

כל הון שבעולם עבור קבר משובח

שיש "ביני ובינך" - את צרוף האותיות שיש בתוך השם שלי, ובתוך השם שלך, היינו פעמיים האות ר', העולה בגימטרייה ארבע מאות - את זה תשלם לי.

ואכן, אברהם אבינו הסכים לקנות את המערה בכסף מלא והיה מוכן לשלם כל הון שבעולם כדי לקבור את שרה. אמנו בקבר משובח.

אַרְצָא אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף בֵּינִי וּבֵינְךָ
מָה הִיא (בראשית כג, טו).

תיבת 'עפרון' מכילה חמש אותיות, שהאמצעית בהן היא האות ר', העולה בגימטרייה מאתיים. כמו כן, תיבת 'אברהם' מכילה גם היא חמש אותיות, שהאמצעית בהן היא אות ר'.

וזהו שרמז עפרון בדבריו: את מה

כאשר השאלה הגיעה אל ה"חפץ חיים", הוא התבטא כי אין דבר נכבד יותר מאשר החזקת התורה, אך יודע הוא כי אפילו אם יורה את דעתו, לא יקבלו את דבריו.

כאשר הנוכחים שאלו, הרי אברהם אבינו שילם ארבע מאות שקל כסף בעד קבורת שרה, השיב ה"חפץ חיים" כי היה זה לפני מתן תורה, אבל לאחר מתן תורה - התורה היא בעלת החשיבות הגדולה ביותר, ואם ניתן - עדיף להשתמש בכסף הזה להחזקת תורה.

אבל כפי שחזה ה"חפץ חיים", 'חכם עדיף מנביא', כן היה. וכאשר הביאו לידיעת הבנים את פסקו של ה"חפץ חיים", הם טענו כי הדבר נעשה והם כבר שילמו את הכסף ושלחו את אביהם לקבורה בארץ ישראל...

בזמן ה"חפץ חיים" זצ"ל היה יהודי שנפטר בארצות הברית, ובניו ביקשו להביאו לקבורה בארץ ישראל. באותה תקופה הדבר היה כרוך בהוצאה של הון תועפות, ולכן אמר להם רב עירם כי חבל להוציא סכום עתק שכזה בעבור קבורה, כאשר אפשר לקיים בו ישיבה שלימה ולהעמיד תורה - דבר שיועיל לזכות הנפטר פי כמה וכמה. אבל הבנים עמדו על דעתם כי הם מבקשים לקבור את אביהם דווקא בארץ ישראל.

כאשר הרב נוכח לראות כי הבנים אינם חוזרים בהם מכוונתם, הציע לשלוח טלגרמה לראדין, אל גדול הדור, ה"חפץ חיים", שיחווה את דעתו בעניין.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

אברהם מקפיד שהקניה תהא לעין כל

אפילו בני חת כינוהו "נשיא אלוקים". כדי שלא ייחשב לו לפחיתות ערך להתעסק אם איזה כפרי פשוט, דאגו מן השמים לכבודו של אברהם: "אותו היום מינוהו את עפרון שוטר עליהם, מפני חשיבותו של אברהם שהיה צריך לו עלה לגדולה" (רש"י פס' ט).

עפרון, כפרי גס רוח ותאב ממון, רואה שנפל לידיו אדם צדיק וישר, והוא מחליט לנצל זאת לטובת חשבון הבנק שלו... הוא פועל כסוחר ערמומי ומדבר בחלקלקות לשון.

הוא פותח ואומר: "לא אדוני שמעני". מה זו הלשון הפתלתלה הזאת? אתה מוכן למכור את המערה או לא? אם אתה מוכן, מדוע אתה אומר "לא אדוני, שמעני", תאמר "כן אדוני"?... הוא מוכן, אבל בתנאי שאברהם ימלא אותו בכסף...

והוא ממשיך ואומר לאברהם: "השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה, לעיני בני עמי נתתיה לך קבור מתך".

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאֲזְנֵי בְנֵי חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֵבֶר לְפָחַד (בראשית כג, טז).

פונה אברהם אל בני חת ומבקש מהם - "תנו לי אחוזת קבר עימכם ואקברה מתי מלפני".

בני חת משיבים לו בלשון כבוד - "שְׁמַעְנוּ אֲדֹנָי נְשִׂיא אֱלֹקִים אַתָּה בְּתוֹכֵנוּ". אתה מחפש חלקת קבר לקבור את אשתך? בבקשה, "בְּמִבְחַר קִבְרֵינוּ קִבֵּר אֶת יְמִתְךָ". תוכל לבחור את המקום המשובח ביותר. אין אחד מאיתנו שיסרב לך - "אִישׁ מִמֶּנּוּ אֶת קִבְרוֹ לֹא יִקְלָה מִמָּוָה מִקִּבְרֵי יְמִתְךָ".

אומר להם אברהם: הבה נבחן אם כנים אתם בדבריכם - "אם יֵשׁ אֶת נַפְשְׁכֶם לְקַבֵּר אֶת מִתִּי מִלְּפָנַי שְׁמַעְוֵנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעֶפְרוֹן בֶּן צַחֵר". לעפרון יש מערה בקצה שדהו, מלאה קוצים ודרדרים. את המקום הזה אני רוצה לקנות, שישמש לי לאחוזת קבר.

אברהם היה בחיר ה', נזר הבריאה;

את אשתך ...

"ביני ובינך מה היא" - בחוזה הרשמי אל תכתוב כלום, הכל יהיה מתחת לשולחן, ביני ובינך ...

אברהם יודע עם מי יש לו עסק, לכן הוא עומד על כך שהכל יהיה רשמי וגלוי - "אשר דיבר באזני בני חת", שכולם יראו את העסקה ויידעו כמה הוא שילם עבור המערה.

אברהם לא רוצה טובות, הוא משלם לעפרון את מלוא הסכום טבין ותקילין - "ארבע מאות שקל כסף", מהסוג המבוקש ביותר - "עובר לסוחר", "שמתקבלים בשקל בכל מקום" (רש"י).

רק לאחר שהעסקה הושלמה ונעשתה כדת וכדין, החוזה סגור מכל הכיוונים ועפרון לא יוכל לתעתע ולחמוק ממנו - כעת אפשר לגשת לקבורה עצמה: "ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה".

כל הדיבורים היפים שאני מדבר אתך הרי זה "לעיני בני עמי", רק כלפי חוץ, למען הפרוטוקול - אבל באופן בלתי רשמי, מתחת לשולחן, בלי שאף אחד יראה וישמע, אעשה איתך את החשבון האמיתי...

אומר אברהם לעפרון: "אַךְ אִם אֶתָּה לֹו שְׁמַעֲנִי" - הלוואי שתשמע אותי, אבל שיהיה זה לעיני כולם, אינני רוצה לעשות איתך עסקים מתחת לשולחן, הכל צריך להיות גלוי ושקוף! -

"נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה".

אך עפרון ממשיך בדרכו הערמומית ובלשונו הפתלתלה. "ויען עפרון את אברהם לאמר לו". עפרון לקח אותו הצידה, שהעסקה תיעשה הרחק מעיניהם. ואז אומר לו: "אדוני שמעני, ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא ואת מתך קבור". מה זה סכום של ארבע מאות שקל כסף בין שני אוהבים כמונו? ... תאמין לי, זה לא זמן לדבר על כסף... העיקר שתוכל לקבור

בגלל שנותן - כספו מתרבה!

בחסדים.

אנשים נוהגים לומר: ראו את פלוני, מאיפה יש לו כל כך הרבה כסף לתת? והתשובה לתמיהתם פשוטה - דוקא בגלל שהוא נותן, יש לו כל כך הרבה כסף! הקב"ה משפיע חסד ומעניק עוד ועוד לבעלי חסד, כדי שיוכלו להמשיך בעשיית חסדיהם.

הדברים אמורים גם במי שנוהג בצורה הפוכה - אלו הטוענים שאין להם כסף לתרום ולתת, ה' יתברך נוהג עימם במידה כנגד מידה, וממשיך 'לדאוג' שלא יהיה להם...

ניתן לדרוש על כך במליצה את הפסוק בתהילים "זֶה עָנִי קָרָא וְה' שָׁמַע" (תהילים לד, ז). "זה עני קרא" - כשאדם קורא לעצמו עני ומתחמק מלתת, "וה' שמע" - הקב"ה שומע את דיבוריו, ומדה כנגד מידה אינו משפיע עליו חסד, עד שבאמת נעשה עני.

את הדברים הללו רואים בחוש - ישנם עשירים גדולים שמתחמקים מלתת,

וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאֲזְנֵי בְנֵי חֵת אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לְסֹחֵר (בראשית כג, טז).

ה' יתברך נתן לאברהם אבינו עושר גדול. לא היתה לו בעיה לתת ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. השימוש העיקרי שעשה אברהם בכספו היה - להרבות חסדים בעולם.

כל אורח שהיה מגיע לביתו היה אברהם אבינו שוחט לכבודו עגל, כדי לתת לו מנה מיוחדת של לשון בחרדל (בבא מציעא פו ע"ב). הוא היה נוהג כך אפילו כשהיה מדובר באורח ערביי המשתחוה לאבק רגליו!

אברהם היה אוהב חסד, ואוהב חסד לא ישבע חסד! הוא מעולם לא חשש שמא יגמר כספו מחמת ריבוי החסדים שעושה בעולם, ואומנם לא היתה לו סיבה לחשש כזה, כיון שמי שאוהב לגמול חסד עם בריותיו של הקב"ה, משפיע עליו ה' שפע גדול מאוד על מנת שיוכל להמשיך להרבות

יְבָרְכֶהָ ה' אֱלֹהֵינוּ" (דברים טו, י). נפתחים לפניהם שערי ברכה והצלחה, ומושפע עליהם שפע גדול.

הנהגתו של אברהם אבינו היתה, שתמיד פתח ונתן, וה' יתברך היטיב לו מידה כנגד מידה ונתן לו שפע גדול, כך שיוכל להמשיך ולהרבות תמיד בחסדים כִּיד ה' הַטּוֹבָה עָלָיו.

וטוענים שהם בחובות, ואומנם במשך הזמן הם באמת נקלעים לחובות ואינם נחלצים מן המצב שאליו הגיעו.

לעומתם יש אנשים שתמיד נותנים בשפע ובכל פעם שנערכת התרמה לענין כלשהו, יש להם לתת, וכיון שכך הם מתברכים משמים, כדרך שהבטיחה התורה "נָתַן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא יָרַע לְבָבָהּ בְּתִתְּהָ לוֹ כִּי בְגִלְלֵהּ הִדְבֵּר הָאֱלֹהִים

בכוח החרטה למחוק מעשים

נשחט'. לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאה נשמתה".

ועלינו להבין, מפני מה רצה השטן לצער כל כך את אברהם, עד שהמית את שרה?

אלא, שמטרת השטן היתה להילחם בעקידת יצחק בכל האמצעים שברשותו.

הוא קיווה, כי מיתת שרה בגלל העקדה תגרום לאברהם לחוש ברגשות חרטה

וְתָמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הַיָּמִים הַחֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לְסָפֵד לְשָׂרָה וְלִבְכֻתָּהָ (בראשית כג, ב).

דרשו חז"ל (תנחומא וירא כג): "באותה שעה הלך השטן אצל שרה ונזדמן לה כדמות יצחק. כיון שראה אותו אמרה לו: 'בני, מה עשה לך אביך?' אמר לה: 'נטלני אבי והעלני הרים והורידני בקעות, והעלני לראש הר אחד... ואילולי שאמר לו הקדוש ברוך הוא אל תשלח ידך אל הנער כבר הייתי

על המעשה שעשה.

על כך מתפללים אנו מדי יום ביומו:
"והסר שטן מלפנינו ומאחרינו" - הסר
מאיתנו את השטן הן לפני המצווה,
והן לאחריה, משום שגם לאחר
שקיימנו את המצווה הוא עלול לקחתה
מאתנו.

חרטה - בכוחה למחוק מעשה
שנעשה. חרטה על עבירה מוחקת את
העבירה וחרטה על מצווה מוחקת את
המצווה!

אברהם תיקן את עוון אדם וחווה

טוב בעולם!

אמר אברהם לאדם הראשון: 'אני
אתפלל עבורכם לפני בורא העולם,
כדי שתגיעו למקומכם הראוי בעולם
הבא ולא תדעו עוד בושה וכלימה'.

ואכן אדם הראשון קיבל את דבריו
ונעתר להכניס את שרה למערה, אך
חווה לא קיבלה ולא היתה מוכנה
שתכנס למערה. 'הרי במקום שאזרז
את בעלי לקיים את המצוות, הכשלתי
אותו בעבירה ונתתי לו לאכול מעץ
הדעת. לא נהגתי כשרה שעליה נאמר
'פֶּלֶא אֲשֶׁר תֹּאמַר אֱלֹהֵי שָׂרָה שְׁמַע
בְּקֹלָהּ' (בראשית כא, יב). ועכשיו כאשר
שרה תשכב לידי, יאמרו מדוע לא

ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו
(בראשית כג, יט).

בזוהר הקדוש (חיי שרה דף קכח ע"א) מובא
דבר מופלא עד מאוד:

כאשר בא אברהם אבינו למערת
המכפלה על מנת לקבור את שרה,
קמו אדם וחווה שהיו טמונים במערה
ולא הסכימו בשום פנים ואופן לקבל
את שרה למחיצתם, ונימוקם עימם:
'הרי גם עתה אנו מצויים בבושת פנים
ואיננו נמצאים במקום הראוי לנו
בעולם הבא מחמת שנכשלנו בחטא
עץ הדעת. איננו רוצים שתתווסף לנו
עתה עוד בושה, כאשר תקבור לידינו
את שרה הצדקת, אשר עשתה רק

והבטיח לה כי יתפלל עליה שתגיע למנוחה שלימה.

וזהו שנאמר: "וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ", 'לשרה אשתו' לא נאמר, אלא "את שרה אשתו", לרבות את חוה. ובכך נרמז כי אברהם תיקן את אשר עוותו אדם וחוה.

הייתי כמותה'.

וכפי שהאשה הצרפתית אמרה לאליהו: "מה לי וְלָךְ אִישׁ הָאֱלֹקִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֹנִי?" (מלכים א יז יח).

אולם אברהם אבינו פייס את חוה

מציאת אשה ליצחק

אך מאחר ולא ביקשתי ממנה, בעודה בחיים, למצוא ליצחק זיווג טוב, עלי לשלוח את אליעזר לשליחות חשובה זאת.

וְאַחֲרֵי כֵן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ... וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֲבָדָיו זִקְנוֹ בֵּיתוֹ... וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבְנִי לְיִצְחָק. (בראשית כג, יט; כד, ב-ד).

מיד לאחר שקבר אברהם אבינו את שרה, נפנה לשלוח את אליעזר למצוא אשה ליצחק.

חלק משמעותי מעניין זיווג של יצחק, הוא השליחות שהוטלה על אליעזר להביא לו אשה מבנות חרן.

נסמכה פרשה זו לפרשת פטירת שרה, כי אמר אברהם: צריך אני לשלוח את עבדי למצוא אשה ראויה ליצחק. אם שרה היתה בחיים חיותה, היה תפקיד זה מוטל עליה. ולמה? כיון שזכתה ל"עינא פקיחא", והיתה מכירה בטיבם של בני אדם.

מדוע הפקיד אברהם את האחריות על מציאת השידוך לבנו בידי אליעזר עבדו, ולא יצא בעצמו לחפש לו שידוך ראוי?

המפרשים עונים שתי תשובות

לשאלה זו:

לאחר העקדה, הפך להיות קרבן עולה, כפי שאומר המדרש (בראשית רבה סד, ג): "אֵתְּ [אתה] עולה תמימה, מה עולה אם יצאת חוץ לקלעים היא נפסלת, אף את [אתה] אם יצאת חוץ לארץ נפסלת". כשם שאין להוציא קורבן עולה מחוץ לעזרה, כך אין להוציא את יצחק מארץ ישראל.

וכיון שאברהם אבינו לא רצה לקחת אשה ליצחק בנו מארץ ישראל, אלא מארצו וממולדתו בדווקא, היה צורך לשלוח את אליעזר.

והסיבה לרצון הזה נבע מכך שהוא ידע שבני ארצו ומולדתו הם גזע מיוחד! גם אם הם ערמומיים ורמאים ממדרגה ראשונה, מכל מקום טבועה בהם מידת החסד, והמידה הזאת היתה החשובה ביותר בעיניו.

משפט בנוסח: "וְאֶנְכִי פְּנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים" יכול לומר רק מי שטבועים בו גְּנֻיִם של חסד. רק במשפחה כזאת יכולה להימצא האישה הראויה להיות אשתו של יצחק אבינו.

ראשית, אברהם כבר היה זקן בא בימים בעת הזו - בן מאה ארבעים שנה! ומחמת זקנותו קשתה עליו הדרך.

תשובה נוספת, שהרי ה' יתברך ציווה אותו: "לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ אֵלֶיךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ (לעיל יב, א). ולמרות שנאמר ציווי זה עשרות שנים קודם לכן, והקב"ה לא כלל בציווי "לך לך" איסור חזרה לבית אביו - בכל זאת לא רצה אברהם לשוב למולדתו, כדי שלא לפעול בניגוד לצו האלוקי, ואפילו במשהו.

עוד יש להבין, מדוע לא שלח אברהם אבינו את יצחק בעצמו, שילך אל ארצו ומולדתו וימצא שם אשה לעצמו? יצחק היה בגיל שלושים ושבע, גיל מתאים לחפש לעצמו אשה בלי צורך להשתמש באליעזר, עבד אברהם, לצורך ביצוע המשימה. התשובה לכך היא, שיצחק אבינו,

אין סומכים על רוח הקודש

הרי לנו כי אברהם ידע ברוח הקודש על הולדתה של רבקה, אשתו העתיידית של יצחק.

לפי זה צריך להבין, מדוע נקט בכל צעדי ההשתדלות המפורטים בפרשה - שלח את אליעזר, השביעו, שיגר עימו מתנות וכו' - הלא כבר היה ברור כי רבקה תהיה אשתו של יצחק?

אכן, יסוד גדול למדנו כאן אברהם: גם כאשר האדם מקבל מידע, ואפילו הבטחה, ברוח הקודש, הוא אינו פטור מעשיית ההשתדלות הנדרשת. בעניינים מעשיים אי אפשר לסמוך על רוח הקודש ולהמתין בשילוב ידיים להתקיימותה.

על האדם לנהוג תמיד כאשר יראה לעיניים, כמובן, מתוך אמונה ותפילה

כִּי אֶל אֲרָצִי וְאֶל מוֹלַדְתִּי תֵלֶךְ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיִצְחָק (בראשית כד, ד).

בסוף הפרשה הקודמת, פרשת וירא, מספרת התורה: "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֵּגֵד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הִנֵּה יִלְדָה מִלְּכָה גַם הִיא בָּנִים לְנַחֲוֹר אָחִיו... וּבָתוּאֵל יֵלֵד אֶת רַבְקָה".

ודרשו רבותינו (בראשית רבה נז, ג): "ויהי אחרי הדברים האלה" - אחר הרהורי דברים שהיו שם. מי מהרהר? אברהם הרהר. אמר: אילו מת יצחק בהר המוריה היה מת בלא בנים, עכשיו מה אעשה? אשיאנו מבנות ענר, אשכול וממרא שהן צדקניות, וכי מה איכפת לי מיוחסים? אמר לו הקדוש ברוך הוא: אין אתה צריך, כבר נולד זיווגו של יצחק - 'הנה ילדה מלכה גם היא'."

לעילוי נשמת

רבקה בת שמחה ז"ל

הכל!

יסוד נוסף שלמדנו מעניין זה, הוא כוחה של תפילה.

גדולה תפילה אפילו יותר מרוח הקודש!

רוח הקודש כבר בישרה לאברהם שנולדה בת זוגו של יצחק, אך אברהם ואליעזר לא הסתמכו על כך, אלא התפללו לה' מעומק ליבם שישלח להם את זיווגו של יצחק.

כלומר, לא תמיד מספיקה הבטחה של רוח הקודש, ועל האדם להתפלל ולהעתיר שהבטחה אכן תתקיים.

עלינו לזכור זאת כאשר אנו ניגשים לצדיק ומבקשים ממנו ברכה ועצה טובה. אכן, ראוי ונכון לנהוג כך, אך אל לו לאדם לוותר על תפילתו שלו, שכוחה גדול אפילו יותר מרוח הקודש של הצדיק.

שיזכה לחזות בהתממשותה של ההבטחה שראה ברוח הקודש.

סופו של קרח מלמד עניין זה על דרך השלילה: קרח היה חכם גדול ומנושאי ארון הקודש (במדבר רבה יח, ג), ומה ראה לשטות זו?

אומרים חז"ל (הובאו דבריהם ברש"י שם): "עינו הטעתו. ראה שלשלת (שושלת) גדולה עומדת הימנו: שמואל ששקול כמושה ואהרון שנאמר (תהלים צט, ו): 'מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשְׂמוּאֵל בְּקָרְאֵי שְׂמוֹ', עשרים וארבעה משמרות עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש. אמר: אפשר הגדולה הזו עתידה לעמוד ממני ואני אדום? ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה ועומדין מהן".

קרח היה בעל רוח הקודש, אך כיון שהסתמך על מה שראה ועל הבנתו האישית - שהיתה שגויה - איבד את

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה